

Od Cieszyna sypano dróżeczka

Data publikacji: 30.11.2021 14:00

430 stron najpiękniejszych, przekazywanych z pokolenia na pokolenie pieśni i pieśniczek. 203 piosenki z zapisem nutowym do praktycznego wykorzystania, płyta CD z oryginalnymi wykonaniami utworów. To wszystko można znaleźć w najnowszej publikacji Prof. Karola Daniela Kadłubca- „Od Cieszyna sypano dróżeczka”. Dostępna jest już w Księgarni Piastowskiej i poleca się na prezenty pod choinkę.

Nowa publikacja Profesora Karola Daniela Kadłubca już w sprzedaży fot. ARC

Nie trzeba nikogo przekonywać, że książki Prof. Karola Daniela Kadłubca, to jedne z najcenniejszych dzieł etnograficznych. Wydawnictwa, poprzedzone wnikliwymi badaniami prezentują nasz dorobek kulturalny. Są ocaleniem od zapomnienia dorobku naszych przodków. Kolejna propozycja wydawnicza już trafiła do księgarni.

- Jeśli uwzględnić wszystkie publikacje poświęcone cieszyńskiej kulturze duchowej, które w ostatnich latach wyszły spod pióra Karola Daniela Kadłubca (Opowiadania Anna Chybidziurowa /2017 r./, Śpiwko Anna Chybidziurowa a její sómsiedzi /2018 r./ i Od Cieszyna do Bogumina – Od Těšina k Bohumínu /2019 r./) trzeba skonstatować, że Pan Profesor idzie za ciosem. Na łamach swej nowej książki wraca na północny Śląsk Cieszyński. Tym razem przedmiotem jego zainteresowania nie są teksty folkloru narracyjnego, tylko pieśniowego. Wypada zgodzić się z Autorem, że obraz tradycji duchowej danego terenu bez tekstów melicznych (śpiewanych) byłby niepełny. Na ludową twórczość słowną zawsze składa się tak folklor narracyjny, jak i pieśniowy, tak gatunki epickie, jak i liryczne. Mało tego, ich odtwarzanie regulowane jest do pewnego stopnia porządkiem obrzędowości rodzinnej i dorocznej czy też systemem kulturowym jako takim - recenzuje najnowszą publikację profesora dr hab. Jan Kajfosz, Profesor Instytutu Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego.

Można śmiało powiedzieć, że praca nad publikacją to dekady przygotowań. Przedstawiane w książce teksty folkloru pieśniowego zebrane zostały w latach 1975-1992. Profesor Karol Daniel Kadłubiec zapisywał je na taśmie magnetofonowej w trakcie etnograficznych badań terenowych prowadzonych na obszarze Zagłębia Karwińsko-Orłowskiego, które obejmuje oprócz terenu i przyległych okolic Karwiny (m.in. Stonawa, Darków, Raj, Piersna, Markłowice) oraz Orłowej (m.in. Poręba, Lutynia) obszar sięgający Bogumina i okolic (m.in. Skrzeczów, Wierzniowice, Kopytów) i podchodzi pod Hawierzów oraz Ostrawę (np. Rychwałd).

- Do rąk czytelnika trafiają teksty pieśniowe opracowane według standardów dokumentacyjnych i wydawniczych najwyższej próby. Część materiałowa recenzowanego dzieła zawiera oprócz pieśni po dziś dzień śpiewanych też takie, których nikomu nie udało się już zapisać. Zwłaszcza etnomuzykologom dobrze znane są sytuacje, gdy bez względu na to, jak długo informator szperałby w pamięci, gubią się zwrotki i zamazują melodie. Ocalone od zapomnienia teksty folkloru pieśniowego uznać można za najcenniejszą część składową wydawanego dzieła. Nie znaczy to bynajmniej, że potrzeby czytelnika żadnego wnikliwej analizy zebranego materiału mogłyby tu zostać niezaspokojone. Nic podobnego. O językowym tworzywie zebranych pieśni, odnotowanych wątkach, odmianach gatunkowych czy środkach poetyckich dowiadujemy się wszystkiego, co najważniejsze, nawet z nawiązką. Autor podkreśla, że kieruje się w pierwszej kolejności potrzebą zapewnienia książce zrozumiałości wśród szerokiej rzeszy odbiorców. Całkiem niepotrzebnie, bo i tym razem Karol Daniel Kadłubiec dowodzi swej wyjątkowej umiejętności przystępnego pisanie przy jednoczesnym zachowywaniu najwyższych standardów akademickich – dodaje dr hab. Jan Kajfosz, Profesor Instytutu Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego.

W opracowaniu znajdziemy wiele pieśni okazjonalnych śpiewanych np. trakcie wesela czy związanej z nim czakaczki, dożynek (żniwówki), szkubaczki, a nawet kołędowania, jeśliby przywołać za przykład chodzenia z mojcizką oraz takie które można śpiewać zawsze i wszędzie. Są to pieśni m.in. żartobliwe, miłosne, górniczne, historyczne czy też

patriotyczne, w zależności od obranego systematyzującego klucza.

Ponadto wydawnictwo bogate jest w szereg tłumaczeń, czy wyjaśnień. Jak zwykle okraszone jest dogłębną analizą. Redakcja Portalu Śląska Cieszyńskiego poleca to wydawnictwo, zarówno tym rozśpiewanym, jaki i tym, którzy po prostu kochają nasz region. Z pewnością będzie to dobry prezent pod choinkę!

Profesor Karol Daniel Kadłubiec (ur. 22 lipca 1937 w Karpętnej) to polski etnograf i historyk literatury z Zaolzia, badacz kultury, folkloru i języka Śląska Cieszyńskiego. Ukończył polskie liceum w Czeskim Cieszynie, po czym w 1955 roku rozpoczął studia slawistyczne na Uniwersytecie Karola w Pradze. Dyplom magisterski uzyskał w 1960 roku za rozprawę poświęconą bajkom śląskim. W Pradze doktoryzował się pod opieką naukową prof. Karela Horálka w 1968 roku. Następnie w 1973 roku uzyskał tytuł kandydata nauk, a w latach 1978 (na Uniwersytecie Warszawskim) oraz 1988 (Uniwersytet Karola w Pradze) habilitował się. W 1994 roku uzyskał tytuł profesora. Pracował w Katedrze Języków Obcych Instytutu Pedagogicznego ostrawskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej (od 1991 Uniwersytet Ostrawski) od 1964 roku, później na Uniwersytecie Karola, od 1991 roku był kierownikiem Zakładu Badań Etnikum Polskiego Uniwersytetu Ostrawskiego z siedzibą w Czeskim Cieszynie. W latach 1990-1992 był kierownikiem Katedry Polonistyki i Folklorystyki, która powstała z jego inicjatywy. W tej instytucji w roku 2002 przeszedł na emeryturę, jednak w 2007 roku powrócił do niej jako visiting profesor, a następnie profesor emeritus. W 1991 roku wraz z prof. Ireną Bukowską-Floreńską, Haliną Rusek i Alojzym Kopoczkiem organizował kierunek etnologiczny w cieszyńskiej filii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W latach 1995-2005 kierował Zakładem Folklorystyki Ogólnej i Stosowanej. Kierował także Radą Programową Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”. Aż do emerytury kierował Zakładem Antropologii i Folklorystyki w Katedrze Pedagogiki, Psychologii i Antropologii Wydziału Humanistyczno-Społecznego Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej. Z jego inicjatywy w 2013 roku w Ustroniu otwarta została letnia Wolna Szkoła Nauk Filozoficznych i Społecznych im. prof. Jana Szczepańskiego. Jego zasługi dla kultywowania języka polskiego są ogromne. Jest autorem kilku książek i setek artykułów opisujących polszczyznę zaolziańską, jej historię i teraźniejszość. Pielęgnowuje folklor swojej małej ojczyzny, w której – jak pisał – „Problem etniczności, a zatem języka, kultury i świadomości urastał do wielkości egzystencjalnej”. Upowszechnia polszczyznę w środowisku Polaków na Zaolziu, dba o jej zachowanie i nauczanie, także jako wieloletni wykładowca uniwersytecki. Jest osobą powszechnie znaną na Śląsku Cieszyńskim, cieszy się tam powszechnym zaufaniem i szacunkiem.